

Vydané 7. 7. 2018

číslo výtlačku
2 / 2018

MALUŽINSKÉ NOVINKY

www.obecmaluzina.sk

Juniáles – deň rodiny

Juniáles sa konal tento rok trochu v inom ponímaní. Niesol sa v duchu rodiny, taký dostal aj podnázov „Juniáles-deň rodiny“. Počasie nám však moc neprialo. Ráno to síce vyzeralo, že obľavy nás obídu a kde tu vykúkal slniečko, ale postupne sa obľava začala zatáňovať a občas aj spáchlo. Toto nás však neodradilo, jednoducho počasiu nerozkážeme!

Začiatok bol o 14:00 hod. Hneď na úvod sa nám predstavili miestni remeselníci. Stážka Šušelová medzi deťmi zabodovala so svojimi handrovými hračkami, dospelých zaujali servítkovou technikou robené nádoby, obrázky, háčkové dečky, náušnice a všakovaké iné handmade vecičky. U Barborky Divokovej zas obdivovali jej krásne háčkové koberčeky, podšálky na kávičku či čaj, detské čiapky, obliečky na vankúše alebo čelenky. Katka Bartková prezentovala zas svoju tvorbu zo stužiek. Dokáže z nich vytvoriť rôzne kyticke, krásne srdiečka, čelenky a veľa iných ozdôbok. Zlaté rúčky majú tieto dievčatá a je radosť pozeráť na ich tvorbu.

Program ďalej pokračoval ukážkou pilčickej práce. Profesionáli v podaní Zdenka a Rudka Bartkovcov nám všetkým ukázali, ako prebieha práca v lese konkrétne pri spilovaní stromu. Ani sme sa nenazdali a strom už bol dole. Zvládli to na jednotku a jednoznačne sme sa zhodli v tom, že sú to „profíci“. Ďalej nasledovali súťaže. Našťastie počasie nám prišlo a deti si mohli užiť „v suchu“ jednotlivé disciplíny, ktoré sa pre ne pripravili. Deti spolu s rodičmi museli absolvovať 6 disciplín. Popasovali sa napríklad s pneumatikami, chodúľami, presným očkom pri triafaní do plechoviek, s poznaním bylín a ručnou pilkou pri pílení dreva. Břeťo Chytil zhotovil prak, na ktorom si vyskúšali presnú mušku deti, ale aj dospelí. Rodičia a deti si mohli vyskúšať základy prvej pomoci priamo na figuríne. Posledná disciplína bola za odmenu, mohli si odstrihnúť prekvapenie, ktoré sa skrývalo v balíčku. Nakoniec po zvládnutí všetkých súťaží a získaní 6 pečiatok, dostali sladkú odmenu. Potom nasledovala ešte jedna ukážka.

pokračovanie na str. 2

Všetkým mamám

(ku dňu matiek)

Všetky kvety do rúk mamy,
skladám ako drahokamy.

Za jej lásku, plnú nehy,
za zelené detské brehy.

Za jej štedrosť, starosť v hlave,
za dni šťastné, za dni hravé,

za rozprávky nad kolískou,
za to, že vždy stojí blízko.

Ocinkovi

(ku dňu otcov)

Ocinko je naše zlato,
mať ho doma stojí za to.

Ľúbi mamku, detičky,
vie opravovať vecičky.

Miestni kočiši s ťažnými koňmi odprezentovali svoju časť práce v lese - potiahli kus spileného stromu. Detičky sa neskôr na nich mohli povoziť a veru, že túto šancu využili. Program bol často prerušovaný dažďom, ale to nás neodradilo a pár odvážnych si mohlo zastrieľať zo vzduchovky. O 18:00 hodine nasledovala tombola. Všetci na ňu nedočkavo čakali. Ceny boli naozaj aktraktívne, hlavná výhra bol tablet. Výhercovia sa tešili napríklad z mikrovlnky, tlačiarne, rôznych darčkových košov, knížiek, poukážok a iných zaujímavých 46.cien. Po tombole začína tá správna zábava. Do tanca hrá Dj Hanrdk a na parkete už vidieť pár odváživcov. Kvôli chladnému počasiu sme boli nútení zrušiť pre deti penu. Túto penovú party sme presunuli na koniec letných prázdnin.

Pomaličky sa stmieva a nastáva čas na zapálenie Jánskej vatry. Poctu zapáliť vatru má najstarší hasič p. Malatín. Ľudia sa zhromaždia okolo vatry, teplo z ohňa ich príjemne zohrieva a niektorí si zanôtia ľudové pesničky. Po zotmení sa rozbehne pravá nefalšovaná dedinská zábava, parket sa zaplní a ľudia tancujú, až pokým Dj neoznámi záverečnú.

Sponzorom vatry bol už tradične Radoslav Petrulák. Samotnú vatru zhotovili naši hasiči. Ďakujeme tiež všetkým sponzorom, ktorí

venovali ceny do súťaže – mesto Liptovský Mikuláš, obec Jamník, obec Malužiná, Drevo-na Malužiná, Elektrik – Bobák, kameňolomy Eurovia, Cesty SK, Slovokorekt, Proenergy, Auto-Kamo, Klenoty Liptovský Hrádok, Firma Drevoland Tosa, SHR Dušan Španko, Nechtové štúdio EL, rod.Španková, Zuzka Pilková, Zuzka Priadková, Urbársky spolok obce Nižná Boca, Penzión Larion, Pečivárne Liptovský Hrádok, Ján Budovec, Karol Španík, Coop Jednota SR, Oknerok, Potraviny u kamaráta, Penzión Bo-

corka, Anastázia Šušelová a Farma Východná.

Na záver ešte jedno veľké **ĎAKUJEM** patrí poslancom, hasičom, sponzorom, miestnym remeselníkom, kuchárom gulášu a ostatným pomocníkom, ktorí priložili ruku k dielu a pomohli pri organizácii tohtoročného Juniálesu. V jednote je sila a spoločná práca dokáže prekonať všetky prekážky. Tiež ďakujeme F. Filipovi za prepožičanie priestorov bývalého stanového tábora.

-kbartkova-

Starostove novinky

Na obecnom zastupiteľstve dňa 13. 6. 2018 OZ schválilo návrh starostu obce o **skrátení intervalu na vývoz komunálneho odpadu** zo 4 týždňov **na 3 týždne**. Pomôže to najmä počas letných mesiacov, kedy je odpadu viac a tiež nepríjemne zapácha. Po dohode s VPS-v Liptovskom Mikuláši nám budú vyvážať plasty počas letných mesiacov každý týždeň a to každý utorok. Aj v tomto prípade sa interval vývozu skracuje a bude pravidelný.

Obecný rozhlas znova nefunguje. Často počúvam sťažnosti občanov, že rozhlas nehlási, že ho niekde vôbec nepočujú, niekde ho počujú len občas. Obecný bezdrôtový rozhlas bol nainštalovaný pred 6-timi rokmi. Obec každoročne vydáva cca 1000,- Eur na jeho opravu a údržbu a aj tak je rozhlas nespôľahlivý. Mesto Liptovský Hrádok vymenilo tento istý bezdrôtový rozhlas po 2 rokoch užívania a to z dôvodu nefunkčnosti. Rozhlas je v obci veľmi potrebný, hlavne v prípade informovanosti o výstrahách, povodniach, či v prípade požiaru. Preto navrhmem do obecného rozpočtu na rok 2019 inštaláciu nového obecného rozhlasu.

Na obecnom úrade si môžete objednať odvoz a dovoz obecným traktorom s vlečkou. Jedná sa o službu poskytovanú občanom našej obce na odvoz dreva, stavebného materiálu a podobne. **Cena** bola stanovená a odsúhlasená na OZ na **15,- Eur za každú začatú hodinu**. V cene je zahrnutá spotreba pohonných hmôt, mzda vodiča, odpisy traktora a vlečky a všetky náklady spojené s poisťením a údržbou.

Jar sa začala upratovaním obce

Na jar sa prebúdzajú príroda, stromy na naplňujú miazgou, vyhánajú prvé lístky, vtáčiky spievajú v korunách stromov. Toto čaro jari prebúdzajú v nás ľuďoch novú silu, nádej, lásku k prírode. Viac si všímame prírodu okolo seba, vyhrabeme trávniky, ostriháme suché kvety

a tešíme sa z jarného slniečka. Aj naša obec rozkvitla a to zásluhou dobrých ľudí, ktorí zareagovali na výzvu starostu obce a poslancov OZ a prišli na jarnú brigádu. S hrablami, motykami a lopatami prišlo dňa 7. 4. 2018 na jarnú brigádu 26 občanov. Roboty bolo veľa. Vyhrabať dedinu, cintorín, cestičku ku kostolu, či priestor okolo ihriska, vytrhať burinu okolo pomníka. Ľudia sa roztrhali po celej obci, nikto nedával rozkazy, každý vedel, čo treba robiť. Dokonca aj dôchodkyne, ktorým trpeli ruky od hrablí, sa k nám pridali. Do obeda sme stihli toho veľa. A keď zvony odbíjali poludnie, starosta zvolal všetkých na malé občerstvenie pred obecný úrad. Chlieb s masťou a cibuľou, chlebíčky, či kavička s koláčom dobre padli našim brigádnikom. Bol to balzam na pľuzgier, ktoré si niektorí nadobudli.

No týmto dňom brigády v našej obci neskončili. Určite ste postrehli, že na námestí vedľa zastávky pribudla netradičná kvetinová výzdoba. Využili sme starú nepotrebnú vaňu, do ktorej sme nanosili skaly, navrch zeminu a zasadili begónky. Kamene sme naaranžovali aj okolo vaničky, ktoré sme doladili papradami

a kvitnúcimi trvankami. A tak lúka pri sv. Jánovi nabrala nové čaro. Vďaka patrí všetkým občanom, ktorí priložili ruku k dielu, aby sme našu obec vyčistili a skrášlili.

Deň zeme

Je to len jeden deň v roku, povedal by niekto. Prečo práve v tento deň máme šetriť našu planétu, keď ju celý rok ničíme? Veď práve preto, že ju ničíme celé roky, celé desaťročia. Celosvetový DEŇ ZEME - 22. apríl 2018 bol tento rok zameraný na boj proti plastom. Plasty znečisťujú naše životné prostredie, je to jed pre naše moria, poškodzujú zdravie ľudí. Z plastov sú vyrobené aj slamky, ktoré bežne dostanete grátis v reštaurácii. V našich moriach ich plávajú miliardy. Sú vlastne nerozložiteľné. Nedávno neďaleko Kostariky zachraňovali korytnačku, ktorej z nosa trčala slamka. Ako som videla toto krvácajúce zvieratko, odvtedy v reštaurácii nepoužívam slamku. Naša obec je jedna z tých, ktorá sa tiež zapojila do zlepšenia životného prostredia. Počas dňa zeme sa stretli milovníci prírody v parku pri Lesnej správe, aby vyhrabali a vyčistili ihrisko a park. Asistovali im pri tom deti, ktoré tiež zapájali do práce. Ďakujeme všetkým!

-Ma Španková-

Liečivé bylinky – dar z prírody

Máme tu leto! Tento rok o trošičku skôr. Už v apríli sme mali naozaj letné teploty a takéto krásne slnečné počasie pokračovalo ďalej v máji a ani jún sa nemá za čo hanbiť. Slnečné dni nás priam ťahajú neviditeľnou rukou do prírody, na bicykel, na túru, jednoducho VON na vzduch. Ja osobne som sa nevedela dočkať, kedy prídu teplejšie dni, kedy sa skončí zima, kedy konečne vybehnem na naše lúky v Malužinej. Pre mňa sú to liečivé lúky.

Skoro každá rastlinka, ktorú uvidíte, má v sebe nejaké priaznivé účinky pre naše zdravie. Veď ako vraví jedna ľudová múdrosť „Na

každú chorobu vyrástla bylina!“ Prvé jarné bylinky, ktoré môžete zbierať, sú podbeľ a prvosenky, ktoré nájdete, keď pôjdete po starej ceste do Michalova alebo na Gliani, neskôr v máji sa k nim pridá alchemilka, ktorá doslova zasype lúky. Tiež ju nájdete na Táloch a Gliani, alebo na lúke nad stanovým táborom, podľa mňa skoro všade, je to taká liečivá burina. V júni nezabudnite na materinu dúšku, čaj z nej je ten najlepší, aký poznám. Hojne jej rastie na Táloch a tiež v Michalove. Mäta objavíte vo vlhkých a tmavých oblastiach, popri potôčikoch. Jej liečivé účinky

ocení Váš žalúdok. Po starej ceste do Michalova natrafíte na krásne fialové kvietky, ide o pľúcnik lekársky. Lúky v našom okolí nám ponúkajú nespočetne veľa liečivých rastlín, preto keď budete mať chvíľku, zoberte do ruky herbár a vybehnite na ne, nájdete na nich tie najlepšie „čajové zmesi“ a ten výhľad na našu Malužinu je už len bonus k tomu, že žijeme v tejto krásnej dedinke.

Prajem Vám krásne leto, plné zážitkov, odychu, pohody a chvíľ strávených v prírode.

-kbartková-

Čo ste hasiči, čo ste hasili...

Tento rok k nám jar i leto zavítali o trochu skôr, ako je zvykom. Priniesli so sebou i prácu pre našich hasičov. Od začiatku jari boli privolaní k niekoľkým hasičským výjazdom. Dňa 09. 03. 2018 sa zrútila časť strechy pod ťarchou snehu. Jedna časť strechy bola nahnutá a ohrozovala susednú chatu, kde sa v tom

období nachádzali chatári. Akcie sa zúčastnili: R. Ozdinyi, A. Pastucha, R. Pavelka.

O mesiac neskôr, dňa 07. 04. 2018, horela chata na Nižnej Boci. Operačné stredisko kontaktovalo náš hasičský zbor. Hasiči doháňali okolo komína a robili dohliadku zhoženiska. Zúčastnili sa: R. Ozdinyi, Š. Lipták, R. Pavelka, M. Malatín.

Dňa 01. 05. 2018 mali naši hasiči opäť výjazd na Nižnú Bocu. Pri hlavnej ceste bol požiar smetí, sena a trávy. Zúčastnili sa: R. Ozdinyi, Š. Lipták, M. Škultéty, R. Pavelka. -kbartková-

Kam s deťmi cez prázdniny – spoznajte svoje okolie

Zažite ten správny farmársky zážitok – pri prehliadke na Farme Východná. Počas prehliadky deti môžu vidieť, ako sa pripravuje krmivo pre zvieratá, pozorovať naživo, ako sa dojí mlieko, môžu pohladkať práve narodené teliatka. Môžu sa prejsť po novučkom kravíne pre 400 kráv, kde majú kravičky dokonca svoje kaderníctvo. Pravidelné vstupy sú o 10:00, 12:00, 14:00, 16:00. Pre rodiny s deťmi, alebo aj pre partie kamarátov si vyskúšajte jazdu na koni. Z konského chrbta si môžete prezrieť chotár Východnej, plantáže bylín alebo divožijúce kravy a kone. Nakoniec si môžete v novovybudovanej predajni zvanej Humno, nakúpiť výrobky z vlastnej produkcie - parené a dlho zrejúce syry, ťahaničky, bylinné čaje alebo výrobky domácich majstrov z Východnej. Otváracie hodiny Po-Ne 9:00-18. 00. Viac informácií na www.farmavychodna.sk.

Na polceste medzi Kráľovou Lehotou a Liptovským Hrádkom nájdete v Liptovskej Maši Múzeum baníctva a hutníctva. Malý kostolík a historická expozícia vypoveda-

jú o ťažbe zlata a antimonu v 18. a 19. storočí. V roku 1972 postavili Hrádočania hámor na spracovanie medenej rudy a vysokú pec nazývanú Maša. V Liptovskom Hrádku postavili továreň na výrobu pušiek, karabín a pištolí. Viac sa dozviete priamo v múzeu v Maši. Prevádzková doba v sezóne: Po-Ne: 11.00 - 16. 30.

Navštívili ste už Banický dom vo Vyšnej Boci? Zaujímavý zrubový dom s pôvodným interiérom zobrazuje život a bývanie baníckej rodiny. V 5 izbách môžete vidieť pôvodné vybavenie, ktoré daroval múzeu pôvodný majiteľ Daniel Böhmer. Zaujímavý je tiež pôvodný vykurovací systém. Súčasťou objektu je aj hospodárske budova, ktorá slúžila na chov dobytka, oviec a lúčneho hospodárenia. Otváracie hodiny od 1. 5. do 31. 10. vo štvrtok a sobotu od 16:00 do 18:00.

Vyskúšajte si bačovanie s ovečkami v Ovečkolande na konci dedinky Pavčina Lehota priamo pod najstrmšou bobovou dráhou. Skúste ovečky "prebačovať" cez prekážkovú dráhu. Pohrajte sa s jahniatkami

alebo ich nakrmíte priamo z ruky. Pomôžte ovečkám ujsť pred vlkami pomocou množstva mini-hier, ktoré na Vás čakajú, postavte vežu do neba, nájdite odpovede na všetky otázky bačovského kvízu a pokúste sa vyhrať Váš vlastný Bačovský preukaz! Okrem atypických atrakcií sa môžete občerstviť v bufete alebo si spolu s rodinou vychutnávať ničím nerušený pokoj, ktorý poznajú len starí bačovia a salašníci Liptova. Prevádzková doba v sezóne: Po-Ne: 10.00 - 18. 00.

Chcete sa povoziť na Bobovej dráhe? Najstrmšia bobová dráha FUN park Žiarce v dĺžke 1000m so 16-timi zákrutami a 6 terénymi skokmi sa nachádza v Paučínej Lehoty priamo v lyžiarskom stredisku. Deti do 7 rokov len v sprievode rodiča – celkové zaťaženie bobu je do 120 kg. V rámci FUN PARKU tu nájdete veľa ďalších atrakcií pre deti. Bobová dráha otvorená denne od 9:30 do 17:00 (v prípade priaznivého počasia).

-Ma Španková-

„Chodníkom v kosodrevine“ – Pavol Lenko vydal ďalšiu knihu

Mladý talentovaný milovník prírody, lesník a poľovník, rodák a občan z Malužinej Pavol Lenko vydal v týchto dňoch svoju v poradí 3. knihu. Na začiatok sa v nej prihovára slovami: „Na stránkach tejto knižky sa chcem s čitateľmi podeliť o moje pohľady a zážitky ako som ich videl a precítil. Verím, že niekto v nej nájde inšpiráciu, iný zamyslenie, ďalšieho jednoducho poteší. Príroda je pre mňa zdrojom harmónie a pokoja, ktorý v nej hľadám... a nachádzam. Je spravodlivá, nie je v nej ani dobro, ani zlo. Netreba veľa, stačí len vkročiť a s uvoľnenou myslou vnímať jej jedinečnosť.“ Pán Lenko ochotne odpovedá na moje dotieravé otázky.

Táto kniha je bohato ilustrovaná. Kto je autorom všetkých fotografií?

Všetky fotografie v nej sú moje. Bol to ale ťažký výber, pretože za tie roky som ich v našich horách „zobieral“ veľmi veľa. Ich výber som ale nerobil sám, bola to kolektívna práca. To znamená, pomáhali ľudia z vydavateľstva, grafici a aj niektorí priatelia a známi. Už keď som ju začal písať, chcel som ňou osloviť široké spektrum čitateľov. Tak bežných ľudí, deti, ale aj tých skôr narodených. Rovnako však aj odborníkov, ktorí sa cítia v horách Liptova ako doma. Boli to samé veľké výzvy, lebo doteraz som robil najmä odborné knihy, a tie sa robia celkom inak. Táto je ale iná v tom, že sú v nej jednoduché poviedky s fotografiami, kde mi

od samotného začiatku záležalo, aby to bola jednoduchá a kvalitne prevedená kniha. A... za rozumnú cenu. No jej najlepším a najúprimnejším kritikom je a vždy bude iba ten, kto si ju prečíta.

V knihe je veľa nádherných fotografií. Moja obľúbená je fotka 2 svištov, ako sa bozkávajú (s podtitulom Bratčekovci). Ako sa dá zachytiť takýto moment?

Fotka vznikla v Bystrej doline v Západných Tatrách... a veľmi dávno. Mladé svište, súrodenci, sú ako všetky deti veľmi zvedavé a hravé. Mal som šťastie, že v mojej prítomnosti sa začali správať uvoľnene a bezprostredne. A podarilo sa mi to zachytiť.

Píšeš o srcovi z kosodreviny, ale aj o jednookom medveďovi, s ktorým si sa stretol zoči-voči. Nemáš strach pri svojich potulkách, že raz natrafiš na jedného nepriateľského?

Nemám. Do žiadnej situácie nevstupujem bezhlavo, či bezočivo. Človek ale musí mať určitú dávku šťastia a odvahy, no najmä skúseností. Inak to nejde. Všetko je to len a len o skúsenostiach a o triezvom úsudku. V horách strach nemá miesto. Strach je veľmi zlým radcom, je nebezpečný... Okrem skúseností je azda najdôležitejšie mať zdravý rešpekt.

Kolko času si strávil v prírode a potom za písacím stolom, kým uzrela svetlo sveta táto kniha? Dá sa to vôbec spočítať?

Dá, aj nedá... Foteniu sa venujem skoro dvadsať rokov, no ešte ani dnes sa nepovažujem za fotografa. Ja iba fotím to, k čomu mám vzťah a z čoho mám radosť. Knihu som dával dokopy asi dva roky, je to ale veľmi ťažká práca. Lebo dnes, v dobe internetu a ostatných pokrokových technológií, kde získate informácie pár kliknutiami a pokiaľ nie ste profesionálny spisovateľ, je to ako práca na hojdačke. Raz ste hore, potom zase dolu. Dôležité je vydržať, a to aj vtedy, keď máte inú prácu, ktorá vás živí... tiež rodinu.

V našom dialógu padlo ešte veľa otázok a odpovedí, ale ako vraví sám autor knihy: „O tatranskej prírode by som vedel rozprávať hodiny.“ Ak máte záujem o knihu, vážení čitatelia, môžete si ju objednať cez internetový obchod za cca 11,- Eur, alebo si ju môžete kúpiť v kníhkupectve v Liptovskom Hrádku, či v Liptovskom Mikuláši. Knihu Chodníkom v kosodrevine nájdete aj v našej obecnej knižnici. Jej autorovi ďakujem, že poskytol rozhovor redakcii Malužinských noviniek. Do jeho ďalšej práce mu prajeme veľa úspechov.

s Pavlom Lenkom sa rozprávala Marta Španková

Slovenský rekord v počte vysadených stromčekov za jeden deň prekonaný v Malužinskej doline!

Dňa 10. 05. 2018 sa na území lesnej správy Malužiná konala výsadba stromčekov pod záštitou diskontného reťazca Lidl v rámci kampane „Voda pre stromy“. Táto výsadba stromčekov prebieha v Malužinskej doline už niekoľko rokov, presne od roku 2015. Reťazec Lidl pomáha zalesňovať kalamitou zničené lesy od roku 2012 a to prostredníctvom spomínaného projektu „Voda pre stromy“. Najskôr svoju pomoc zameral na Vysoké Tatry, o ďalšie roky neskôr sa pustili do výsadby stromčekov aj v Nízkych Tatrách. Výber padol na lokalitu na území lesnej správy Malužiná. Zástupcovia z diskontného reťazca si prišli osobne pozrieť, čo napáchala vetrová a podkorníková kalamita v Malužinskej doline, konkrétne v lokalite Hodruša. Potom čo videli, s akými problémami sa pasujú miestni lesníci, na rozhodnutie netrebalo dlho čakať. A tak v roku 2015 sa v Malužinej uskutočnilo prvé sadenie stromčekov pod záštitou Lidl Slovensko.

Bilancia je nasledovná. Od roku 2012 sa podarilo spoločnosti Lidl na ploche 360 hektárov vysadiť 870 000 stromčekov. Tento rok 10. mája sa na území lesnej správy Malužiná, v lokalite Domárka vysadilo 8.000 stromčekov za jeden deň, čím prekonali rekord z mi-

nulého roka (7. 500 stromčekov). Do výsadby stromčekov sa mohli dobrovoľne prihlásiť zamestnanci zo všetkých pobočiek Lidla na Slovensku. Nakoniec vybrali 65 dobrovoľníkov, na ktorých čakal trojdňový program. V prvý deň mali dobrovoľníci posedenie so štátnymi lesmi a žrebovali sa dvojice, ktoré budú spolupracovať pri výsadbe stromčekov. Na ďalší deň v strmom svahu sadili smrek obyčajný, jedlu bielu, borovicu lesnú, buk lesný a javor horský. Zasaďť správne stromček nie je jednoduchá úloha. Najskôr si museli čakanom vykopať dostatočne veľkú jamku (podľa technickej normy 35x35cm), aby mal stromček dobré podmienky pre svoj rast na udržanie vody a aby rýchlo nerástla burina. Jamka tiež musí mať správny sklon, aby sa v nej zadržovala voda, keď prší. Potom ho do nej vložili a zahrnuli ho zeminou a utlačili. Jednotlivé jamky boli od seba vzdialené pri ihličnatom stromčeku 2,20 – 2,40 m a pri listnatom 1,50 m. Išlo o výsadbu zmiešaného lesa, ktorý je stabilnejší voči škodlivým činiteľom, ako je napr. vietor. Po práci ich čakalo občerstvenie v podobe guláša a pečených buchiet.

Výsadbou stromčekov to však nekončí. Nasleduje ďalšia starostlivosť. Cez leto výžin mla-

dých lesných porastov proti burine. Na jeseň náter terminálnych výhonov mladých stromčekov, čo zabezpečuje ochranu pred zverou. V 20-30 rokoch stromu sa začnú vykonávať prvé zásahy – prerezávky, kedy sa odstraňujú poškodené jedince a určuje sa počet jedincov na hektár. Neskôr vo veku 50 rokov stromu sa robia prebierky, kedy sa odstraňujú zdravotne a kvalitatívne nevhodné stromy a uprednostňuje sa určité drevinové zloženie. Všetky tieto postupy určuje plán starostlivosti o les na 10 rokov. Pre zaujímavosť na jeden hektár sa vysadí 2500 stromov, avšak z tohto počtu sa veku 130 rokov dožije len 400 ks.

Kniha slovenských rekordov zaznamenala ďalší úspešný pokus a Malužiná tiež. Lidl les sa nám pomaličky pekne rozrastá a verím, že tu bude i pre ďalšie generácie. Na záver sa chcem poďakovať za rozhovor a poskytnuté informácie Ing. Ivke Števkovej.

Počet vysadených stromčekov za jeden deň zamestnancami Lidla.

Rok	Lokalita	Počet zasadených stromčekov za deň
2013	Pod Malou Svišťovkou - Vysoké Tatry	5.200
2014	Nižná Boca - Nízke Tatry	6.000
2015	Malužiná - Nízke Tatry	6.500
2016	Malužiná - Nízke Tatry	7.000
2017	Malužiná - Nízke Tatry	7.500
2018	Malužiná - Nízke Tatry	8.000

-kbarťkova-

Ako hospodárila obec v r 2017?

Obecné zastupiteľstvo na svojom zasadnutí dňa 13. 6. 2018 schválilo záverečný účet obce za rok 2017, ktorý predložil starosta obce a ktorý spracovala ekonómka Iveta Moravčíková.

Schváleniu záverečného účtu predchádzalo stretnutie finančnej komisie v zložení M. Španková, B.Chytil a K. Bartková, aby vyhodnotili a overili porovnanie rozpočtu so skutočným hospodárením obce. Schválený rozpočet za r. 2017 bol vyrovnaný. Príjmy 127.150,- € a výdavky 127.150,- €. V tom výdavky na investície 11.000,- € na nákup vlečky za traktor. Skutočné príjmy boli o 17.311,- € vyššie ako sme očakávali. Štát nám pripláti 4.000,- €. Jedná sa o výnos dane z príjmu fyzických osôb, ktorá je pre územné samosprávy v súčasnej dobe 70% z celkových daní fyzických

osôb. Na daniach z nehnuteľností sme vybrali v priemere o 6.000,- € viac, ako sme očakávali. Ostatné navýšené príjmy sa týkali dotácie zo ŽSK na autobusový prístrešok a tiež na Dobrovoľný hasičský zbor. V bežných výdavkoch sme oproti rozpočtu ušetrili cca 3.000,- €. V kapitálových výdavkoch obec kúpila vlečku za traktor za 10.950,- €. Čiastku 7.085,- € investovala do rekonštrukcie obecného vodovodu a zvyšných 2.430,- € na autobusovú zastávku a projekt na rekonštrukciu požiarnej zbrojnice. Celkovo obec v r. 2017 hospodárila s prebytkom 20.002,- €.

Obec uzatvorila v r. 2010 Zmluvu o úvere na výstavbu obcej bytovky s dobou splatnosti 30 rokov. Z poskytnutého úveru 245.730,- € zostáva splatiť 191.909,- €. V roku 2017 obec

Hospodárenie obce	Rozpočet 2017	Skutočnosť r. 2017
Bežné príjmy spolu	127 180	144 491
Bežné výdavky spolu	106 680	103 612
Bežný rozpočet	20 500	40 879
Kapitálové príjmy spolu	0	0
Kapitálové výdavky spolu	11 000	20 465
Kapitálový rozpočet	-11 000	-20 465
Príjmové finančné operácie	0	7 085
Výdavkové finančné operácie	9 500	7 497
Rozdiel finančné operácie	-9 500	-412
Hospodárenie obce	0	20 002

splatila istinu 7497,- € a 1.987,- € úroky z úveru.

Obec poskytla dotácie na verejnoprospešný účel -300,- € Rímskokatolíckej cirkvi a 134,- € Eur Materskej školy Kráľova Lehota.

Celkový majetok obce k 31. 12. 2017 činí 867.502,- €.

Marta Španková - vedúca finančnej komisie

Burza kníh

“Ak mi chceš povedať, aký je človek vo svojom srdci, nepovedz mi, čo číta, ale knihy, ku ktorým sa pravidelne vracia.” (F. Mauriac)

Slnecný jarný deň, 25. 03. 2018, v poradí druhý ročník Burzy kníh sa práve začína. Postupne sa miestnosť zaplňuje. Medzi prvými prichádzajú deti. Pre tie je pripravená kreatívna dielňa s názvom „Vyzdob si svoj obecný úrad“. Téma bola jednoduchá – Malužiná. Niektoré sa hneď chopili farbičiek a pustili sa do kreslenia, iné sa ostýchali a až neskôr začali maľovať. Spoločne preniesli na papier to, ako vidia Malužinu. Ich kresby boli v skutku vtipné a výstižné. Neskôr

sme nimi spoločne vyzdobili priestory obecného úradu. Pre všetkých zúčastnených bolo pripravené občerstvenie v podobe vína, kávy, čaju a džúsu. Na stoloch nechýbali chuťovky ako popcorn, či tyčinky. Zozbieralo sa veľa zaujímavých knižných titulov, predovšetkým zožali úspech detské knižky.

Burza kníh bola taktiež spojená s otvorením knižnice. Deti zväčša do nej nazreli a poobzerali knižky. Pripomínam, že naša knižnica je už otvorená v pravidelných termínoch a budeme len radi, keď si nájdete chvíľku a navštívite ju. Veríme, že si nájdete svojich čitateľov. Bolo to veľmi príjemne popoludnie. Porozprávali sme sa, pospomínali a rozmýšľali nad ďalšími akcia-

mi, aké by sme mohli v obci spraviť. Opäť sme si boli o trošku bližšie a tým sa splnil účel akcie. Lebo nie je to len o výmene kníh, ale hlavne o spoločne strávených chvíľach.

Milí čitatelia nájdite si čas na dobré knižky. V knižnici Vás všetkých radi uvítame

-kbarťkova-

Všetky detské výtvy teraz zdobia obecný úrad.

Chráňte sa pred kliešťami!

Tento rok praje kliešťom. Premnožili sa. Parazitológovia z Ústavu verejného zdravotníctva varujú ľudí pred kliešťovou sezónou. Kliešte sa najčastejšie ukrývajú vo vysokej dvadsať centimetrovej tráve. Nájdeme ich v záhradách, parkoch i lesoch. Ešte donedávna sme na Lip-tove s nimi taký problém nemali. Tieto časy sú už preč. Vďaka klimatickým zmenám sa aj náš región radí medzi tie, kde parazitológovia hlásia ich zvýšený počet. Všetci dobre vieme, že tento parazit netreba podceňovať, môže spôsobiť závažné ochorenia, ako je napríklad kliešťová encefalitída a lymfická borelióza.

Ako sa chrániť pred kliešťom?

- vyhnite sa miestam ako sú okraj lesov, vysoké trávy či krovie
- keď sa nachádzate v prírode majte na sebe dlhé nohavice, možno svetlejšie odtiene – skôr parazita uvidíte, snažte sa zakryť si čo najväčšie časti tela
- používajte repelenty
- po návrate z prírody si prekontrolujte telo.

Čo, keď mám kliešťa?

Dôležité je čím skôr ho vybrať. Oblúbené časti tela, kde sa kliešť rád usídli:

- pokožka v okolí vlasov, slabiny, za ušami, na intímnych miestach

Pri vyberaní kliešťa použite pinzetu. Dostupné sú tiež háčiky na kliešte, ktoré sa dajú zakúpiť v lekárni. Nikdy na neho nekvapkajte olej alebo masť, začne sa dusiť a vyvráti krv so slinami späť do rany. Pri vyberaní nevykrúcajte kliešte prudko z jednej strany na druhú, ale pomaly ním hýbte kolmo k pokožke. Ak by Vám nešiel vybrať, chodte na pohotovosť. Po vybratí kliešťa, dôkladne vydezinfikujte ranu a aj pinzetu, či háčiky na kliešte.

Zhrňme si to. Dôležitá je opatrnosť a dôsledná kontrola, keď sa vrátite z prírody a keď už máte kliešťa, tak ho čo najrýchlejšie vybrať.

-kbarťkova-

10. najzdravších semien

10. Hroznové semená

Veľkosť porcie = 1-2 lyžice

Hroznové semená majú veľkú koncentráciu vitamínu E, flavonoidov, kyseliny linolovej a polyfenolydov.

Extrakt z hroznových jadier môže predchádzať srdcovým ochoreniam, ako je vysoký krvný tlak a vysoký cholesterol. Obmedzením oxidácie lipidov, môžu fenoly z hroznových jadier znižovať riziko srdcových ochorení, blokovanie hromadenia krvných doštičiek a tlmieť zápal.

Hroznové semená môžu dokonca znížiť infekčnosť „Norovirus surrogates“ podľa výskumu publikovaného v aplikovanej a environmentálnej mikrobiológii.

Malužinské Novinky - noviny obce Malužiná,
vydáva Obecný úrad Malužiná,
tel. č. 044/5292 221,
email: obecmaluzna@stonline.sk
redaktori: Kristína Bartková, Marta Španková
grafika: jennym, s.r.o.

Blahoželáme jubilantom

Okrúhle životné jubileum oslávili

► V júni - Milan Pastucha – 65 rokov

Oslávencovi prajeme veľa zdravia, šťastia, lásky a spokojnosti v kruhu rodiny.

Narodili sa

► Dňa 29. 3. 2018 sa narodil Martin Pilka rodičom Zuzane Pilkovej (rod. Špankovej) a Martinovi Pilkovi. Martinko vážil 3000g a meral 50 cm. Mamička aj malý Martinko sa tešia dobrému zdraviu.

Rodičom srdečne gratulujeme. Mamičke prajeme veľa materského mliečka.

Nechci byť človekom, ktorý je úspešný ale buď človekom, ktorý za niečo stojí.

Opustili nás

► Dňa 19. apríla 2018 vo veku 65 rokov nás navždy opustil milovaný otec, starý otec a manžel Igor Piovarči, pôvodom z Malužinej. Hoci prežil väčšiu časť svojho života mimo našej obce, strávil tu šťastné detstvo, často a rád sa sem vracal a po odchode na dôchodok sa aktívne zaujímal o dianie v Malužinej. Rozlúč-

ka s drahým zosnulým a uloženie urny do rodinného hrobu sa konala dňa 25. 5. 2018 na cintoríne v Malužinej. Česť Tvojej pamiatke!

► Dňa 11. 6. 2018 nás náhle opustila milovaná manželka, matka, Bibiana Petrenková. Zomrela vo veku 51 rokov. Posledná rozlúčka od rodiny, priateľov a známych sa konala v dome smútku v Malužinej dňa 15. 6. 2018. Spi sladko. Česť Tvojej pamiatke!

► Dňa 3. júna 2018 vo veku 90 rokov dotĺklo srdce Anny Šebetovej. S drahou zosnulou sme sa rozlúčili v Rímsko-katolíckom kostole v Malužinej dňa 6. 6. 2018. Česť Tvojej pamiatke!

S láskou a úctou spomíname! To, že sa rana zahojí, je len klamné zdanie. V srdciach nám bolesť zostala a tiché spomínanie.